

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

ROMAÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/15/8/2019
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2019. OKTÓBER 29. 10.30

Helyszín: Tiszabői Általános Iskola, 5232 Tiszabő, Május 1. utca 1-3.

Tárgy: Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Langerné Victor Katalin, az BM társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára köszöntötte a résztvevőket és bemutatta a munkacsoportülés előadóit. Elmondta, hogy a munkacsoportülések helyszínei közül ez a helyszín távolabbra mutat, mert Tiszabőről indult a Felzárkózó települések program. Hangsúlyozta a terepen végzett munka fontosságát. A Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoportban az ülésezésen túl komoly munkakapcsolatok kötődtek, konkrét projektek is indultak el annak nyomán, hogy a Munkacsoport bizonyos helyszíneken megjelent.

1. napirend: Felzárkózó települések program előzménye

Langerné Victor Katalin elmondta, hogy a Társadalmi Felzárkózási Stratégia legfontosabb célja a gyermekek szegénységének csökkentése, valamint a szegénység újratemelődének megakadályozása. A stratégia egy tudatosan fejlesztett lépcsőzetes programstruktúra alapján épül fel, a korosztályoknak megfelelően. Az adott korosztályt mindig a legmegfelelőbb segítséggel támogatja. Az első program a Biztos Kezdet Gyerekház volt, amelyre később épült rá a többi. Egy olyan hálót szőnek a szegénységben élők köré, amiben végül azt fogják tapasztalni, hogy a gyermekeiknek van jövője. Ez a jövő kötődik a tanuláshoz. Nagyon sok támogatási lehetőség került kidolgozásra a tanulókkal kapcsolatosan egészen a felsőoktatásig. A Gyerekház- Tanoda- Szakkollégium hármasa már benne van a hazai támogatási rendszerben, nem uniós programként működtetik. **Langerné Victor Katalin** jelezte, hogy a következő munkacsoportülés olyan helyszínen lesz, ahol jelenleg pilot programként működő Kollégium Plusz program zajlik. Ez a program a gyermekvédelemhez is kötődik, a családból való kiemelés előzi meg. A gyermekotthonokba kerülés sajnos potenciális bűnözővé válást is jelent, mert talajtvesztett emberekké válnak. Továbbá a gyermekvédelem szakemberhiánnyal is küzd. A Kollégium Plusz program erre reagál. Már működő általános iskolai kollégiumokat kerestek fel, ahol anyagi forrásokkal támogatják a plusz tevékenység elvégzését. A kollégiumban plusz segítséget adnak ezeknek a gyerekeknek, annak érdekében, hogy el tudják végezni az iskolát úgy, hogy minél közelebb maradjanak a családjukhoz. Ilyen segítség például az, hogy hétvégén segítenek a szülőknek bejutni a kollégiumba vagy élelmiszer csomagot küldenek haza a gyerekekkel az egész családnak. Jelenleg kilenc ilyen kollégium van az országban. Három év alatt sok tapasztalat gyűlt össze, a szakpolitika tervezi pályázat kiírását a program kiszélesítésére. A program jövő évtől a Gondoskodó Kollégium nevet fogja viselni. A Roma Szakkollégiumokkal kapcsolatosan elmondta, hogy ez a program is beépült már

a hazai ellátórendszerbe. Hangsúlyozta, hogy egy-egy ilyen beépülés mögött több száz ember több száz órányi munkája van. Tervezi a Munkacsoport ülését ilyen helyszínre is elvinni, illetve roma szakkollégiumos hallgatók meghívását az ülésre. Jelezte, hogy az Európában egyedülálló Felzárkózó települések programnak is lesz értékelése és hatásvizsgálata, amelyről részletes tájékoztatást még nem tudott adni. Az eredményekkel kapcsolatosan elmondta, hogy a 2012 és a 2017-es évek összehasonlításában a szegénységi mutatók több esetben a felére csökkentek. Kiemelte a szegénységnek és társadalmi kirekesztettségnek kitettek arányát, ami 2012-ben 34% fölött volt, 2017-ben már 20% alatt. A roma lakosságra vonatkozó adatok is javulnak, de sajnos nem olyan mértékben, mint a nem roma lakosságé. **Langerné Victor Katalin** jelezte, hogy a KSH által előállított arányszámok megtalálhatók a romagov.hu oldalon, bárhol idézhetők, bárhol használhatók. Megjegyezte, hogy a középfokú oktatásban részt vevők aránya romlik, nagy az iskolaelhagyók aránya, a szakképzésben kimagasló. A roma gyerekek több mint 63%-a hagyja el a szakképzést a 9. évfolyam után. Mivel ez érinti a roma közösségeket, ezért javasolta meghívni a szakképzési terület képviselőjét a következő munkacsoportülésre. Új stratégiát készítettek elő, aminek a jogszabályi lebontása zajlik és 2020 szeptemberétől már új rendszerben fog működni a szakképzés. **Langerné Victor Katalin** a Felzárkózó települések programmal kapcsolatban elmondta, hogy bár a szegénységi mutatók jók, vannak települések, ahol ezek az eredmények nem mutatható ki. A KSH, a Máltai Szeretetszolgálat és az EMMI készített egy elemzést, amelynek során sikerült egy olyan komplex mutatót összeállítani, ami megmutatja azokat a konkrét helyszíneket, amelyek ebből a javulásból kimaradtak. Ez az indikátor 300 települést mutatott ki. Folytatódnak az országos programok, de ez a 300 település plusz segítséget fog kapni. **Langerné Victor Katalin** javasolta a 2. és 3. napirendi pont felcserélését.

2. napirend: Létrejött a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság

Sztojka Attila a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF) főigazgatója elmondta, hogy a TEF létrehozása nem csak társadalmi különbségek csökkentésének érdekében volt szükség, hanem Magyarország versenyképessége érdekében is. A társadalmi változásokra figyelni kell, és a jó szakpolitika hatékonyan tud reagálni ezekre a változásokra. A kormányzat még hatékonyabban, még célzottabban akar fókuszálni ezekre a folyamatokra, ennek első lépéseként létrehozta az Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságot. Kiemelte a helyi esélyteremtési programok és a mentorhálózat fejlesztését, melyre mint településfejlesztési tervre is tekintenek. A humán települési fejlesztési tervet minden településnek el kell készíteni. A fejlesztések alapjául ez a dokumentum szolgál. Így nem a pályázatok határozzák meg egy település fejlesztési irányait, hanem a település céljaihoz igazítják a pályázati lehetőségeket. A 2021-27-es új programozási időszakban is figyelembe veszik a helyi esély programokat és az abban kitűzött célokat. A TEF 2019. augusztus 1-én, 34 vidéki telephellyel jött létre, annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű térségek, települések és azok lakossága, a társadalmi javakhoz való hozzáférése minél hatékonyabban és minél gyorsabban bekövetkezhessen. A TEF létszáma több, mint 200 fő. Elmondta, hogy a TEF olyan közösségfejlesztési programok elindítását tervezi, amelynek fő célja a foglalkoztatás, foglalkoztathatóság, valamint a vállalkozási ismeretek elsajátítása. A TEF telephelyei képesek arra, hogy akár önmaguk is munkahelyeket teremtsenek a települési önkormányzatokkal közösen. A gazdasági érdekeltségeket is elérhetővé kell tenni az emberek számára. Továbbá a humán fejlesztésen túl bizonyos esetekben az államnak fel kell vállalnia foglalkoztatást, foglalkoztathatóságot eredményező programokat is. 2011-ben a BM éppen a közfoglalkoztatással egy erőteljes munkaerőpiaci beavatkozást eszközölt. Az államnak szociálpolitikai szempontból éppen ez a szerepe, hogy amikor szükséges, akkor beavatkozzon. Az elmúlt 7-8 évben a gazdasági mutatók javulásának köszönhetően az államnak a közfoglalkoztatási szerepét visszább kell vennie, de nem országos szinten. Vannak olyan térségek, amelyekre fókuszálni kell. A TEF alapvető célja, hogy ha bárhol is él valaki

Magyarországon, ugyanolyan esélyekkel rendelkezzen, mint egy nyugat-magyarországi vagy akár egy nyugat-európai. A foglalkoztatásra épül a TEF 5 kiemelt projektje is, a Nő az esély program, a Felzárkózási mentorhálózat, az Integrált gyermekprogramok, a Felzárkózási együttműködések Támogatása, valamint az Aktívan a Tudásért program. 42 pályázatban konzorciumi partnerek, amelyek többsége Komplex telepprogram. Az elkövetkező időszak fókuszja a területi differenciálás lesz. Az elmúlt 8-9 évben komoly változások történtek országos szinten, de még mindig vannak az országban olyan térségek, amelyek elmaradnak az országos átlaghoz képest. A cél ezeknek a településeknek a támogatása mind humán erőforrással, mind finanszírozással. Ennek érdekében 5 igazgatóság jött létre, amelyek 3-5 megyében látnak el területi feladatokat és hajtanak végre programokat. **Sztojka Attila** hangsúlyozta, hogy meg kell érteni az emberek élethelyzetét és abban segíteni, hogy megismerjenek más élethelyzeteket is. Kritikaként szokott elhangozni, hogy ezeknek az embereknek nincs igényük a változásra. Ez nem igaz, csak nem tapasztaltak meg mást. Szakemberekként, kormánytisztviselőkként, vezetőkként el kell menni és ott kell lenni azokkal az emberekkel, akikért dolgozunk. De az is felelősség, hogy ők is eljőjenek és megismerjék az ország kincseit, értékeit és lehetőségeit. Tapasztalják meg a munkalehetőségeket, az oktatási lehetőségeket, és azt, hogy milyen történelmi és kulturális sokszínűséggel rendelkezik ez az ország. Nem lehet bezárni településeket. Az egyik legnagyobb kritika 2010-12-ben az Európai Bizottság részéről az volt, hogy nem érik el a 2007-13-as programok azt a közösséget, akiért dolgoznak. A 2014-20-as tervezésben *Felzárkózási mentorhálózat program* azért jött létre, hogy az összes olyan program, amelyik a felzárkózáspolitikában meghirdetésre került, azt megismertessék a célcsoporttal. A hálózat 100 fő többségében középfokú iskolai végzettségű mentort foglalkoztat, akik alap mentorálást végeznek. A program eddig 44 ezer embert ért el, egyéni mentorálást 5500 fő kap. A TEF célja ennek az elérési számnak a megduplázása. A *Nő az esély programot* az állam közvetlenül munkahelyteremtésre hozta létre. A program célja az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, többségében munkanélküli emberek elhelyezése az elsődleges munkaerőpiacon. Ezek a többségében roma nők – de egyre több férfi is van – olyan munkaköröket töltenek be a szociális ellátórendszerben, amelyek az elmúlt időszakban betöltetlenek voltak. A programban duális képzés valósul meg, a képzésben részt vevők a munkavégzéshez szükséges gyakorlati tudást a leendő munkaadóknál sajátítják el. A programban részt vevő 1085 fő 80%-a munkanélküli volt. Az *Integrált gyerekesély programmal* kapcsolatosan kiemelte, hogy a szegénység elleni küzdelem legfontosabb eleme az újratermelődés megállítása. Ebben a programban olyan korai fejlesztéseket, támogatásokat nyújtanak, amelyek segítségével a gyerekek készségei olyan szintre jutnak, hogy az oktatási rendszerben nagyobb esélyekkel tudnak helytállni. A Biztos Kezdet Gyerekházak számára olyan szakmai, módszertani támogatást adnak, amely kellő garanciát jelent ennek az intézményesült beavatkozásnak a végrehajtására. A *Komplex telepprogram* a felzárkózási fejlesztési támogatások legnagyobb szelete, a települések számára több, mint 44 Mrd Ft keretösszeg elérhető. A program az egyént próbálja képessé tenni saját élethelyzete javítására. A Komplex telepprogramnak nincs egységes módszertana, leghangsúlyosabb eleme a jelenlét, ezért kötelező a szegregátumban Szolgáltató pont kialakítása. Minél közelebb vannak a szociális munkások a problémához, annál hamarabb tudnak a szociális jelzőrendszernek jelzéseket adni. Ott helyben kell a problémát kezelni és a szakellátást elérhetővé tenni, mert az lesz képes a változásokat tartóssá tenni. A program további célja a közösségépítés. **Sztojka Attila** kiemelte a roma nők szerepvállalását, ami még mindig kevésbé van kiaknázva, ezért különböző közösségfejlesztő módszerekkel a telepszerű lakókörnyezetekben élő roma nőket ösztönzik arra, hogy akár civil szervezetet létrehozva vigyék tovább a közösségi életet. Ha van egy erős közösség, akkor ott értékek, remények és jövőképek is vannak. A felzárkózási együttműködés támogatása 50 tapasztalati szakértőt alkalmaz azzal a céllal, hogy közvetlenül is segítse a települések különböző intézkedéseit és ezek megértését. A tapasztalati szakértők küldetése, hogy saját élettapasztalataikon keresztül segítsék a program szakemberei és a bevontak közötti kapcsolat kialakítását. A TEF a Komplex telepprogramban konzorciumi partnerként

vesz részt, feladata a képzések lebonyolítása. 41 programban 220 képzést fognak megvalósítani. Az *Aktívan a tudásért program* keretében 2019 októberében tartották az országos képzési évnyitót. A versenyképesség alapvető elvárása a megfelelő tudás és a megfelelő készség. A cél olyan tudás megszerzése, olyan készségek elsajátítása, amelyek a munkaerőpiacon elengedhetetlenül szükségesek. A képzések a munkáltatók bevonásával valósulnak meg. Ha egy kereső ember beül az iskolapadba, azzal veszélyezteti a napi megélhetést. A program megélhetési támogatás nyújtásával csökkenti ezt a veszélyt. Aki vállalja a képzést, az a közfoglalkoztatással megegyező bért kaphat, amennyiben a képzés és a felkészítés időszaka megegyezik a közfoglalkoztatási időtartammal. Motivációs elemet is tartalmaz a program, a bér 20%-át visszatartják és a képzés végén fizetik ki egy összegben. A 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők a program keretében megszerezhetik az alapfokú végzettséget. Olyan tematika került kidolgozásra, amelynek köszönhetően egy intenzív képzés keretében egy osztálynyi tananyagot 4 hónap alatt végeznek el. Emellett szakmai megalapozó képzéseket is nyújtanak. A cél 12 ezer család képzettségi szintjének növelése, ebben a tanévben 290 helyszínen, 4600 fő képzése fog megvalósulni. Bárhol igény van a képzésekre, ott azt megszervezik. Kérte a Munkacsoport együttműködését, jelezzék, ahol a képzésekre igény van. A TEF az *Aktívan a tudásért programon* túl GINOP-os programokban megvalósít villanyszerelő, hegesztő, asztalos, festő képzéseket is, melyhez tanműhelyek is rendelkezésre állnak. **Sztojka Attila** hangsúlyozta, hogy minden egyes intézkedésük csak partnerségben történhet, ehhez keresik a civil szervezetek, nemzeti és önkormányzati, egyetemek partnerségét.

3. napirend: Felzárkózó települések program

Moravcsik László a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselőjeként elmondta, hogy a Felzárkózó települések program Tiszabó - Tiszabura településeken indult. A Málta 35 éve országosan jelen van a hajléktalan ellátásban. Az országban tapasztaltak olyan szegénységet, ahova nem értek el azok a szolgáltatások, amelyek a hajléktalan ellátásban, a kormányzati ellátórendszerben már ismertek és elérhetőek voltak. A Felzárkózó települések programban érintett 300 településen a makroszinten elért eredmények nem tapasztalhatóak. A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) kormányhatározat 30 helyszínt jelölt ki, ahol megkezdődik a munka, de ez egy 10 éves hosszú távú kormányzati elköteleződés. A projekt annak a lehetőségét teremti meg, hogy a helyszínen előteremthetőek azok az eszközök, amelyekre ott szükség van. A Málta diagnózis alapú jelenlét programjának lényege, hogy a helyben tapasztalt körülmények és helyben szerzett ismeretek alapján kezdik el a fejlesztést, valamint, hogy a 2-3 vagy 5 éves programok lezárulta után is ott maradtak a helyszínen. Erre azért nincs egységes módszertan, mert az adott helyszínen felállított diagnózis fogja meghatározni azt, hogy ott milyen segítséget kell nyújtani. Hangsúlyozta, hogy a segítség a fogantatástól a foglalkoztatásig kell, hogy terjedjen. Ezekben a programokban olyan evidenciákkal is kell foglalkozni, mint például az egészségügyben a házi orvosok érzékenyítése, a kóbor kutyák vagy az ivóvíz, csatornázás problémájának kérdésköre. A „300-as program” keretében babacsomagot osztanak, Biztos Kezdet Gyerekházakat tartanak fenn, általános iskolát működtetnek. A Szeretetszolgálatnak van Játszóbusza is, amely jó kutatóeszköz is. Amikor elmennek vele egy-egy helyszínre, amíg a gyerekekkel játszanak, a szülőkkel és a helyi intézményvezetőkkel is tudnak kapcsolatot teremteni és a helyi igényeket így felmérni. Nagyon jó eszköz a motiválásra a sport és a zene is. Egy dél-amerikai módszertannal tanítják a gyermekeket zenélni, aminek segítségével elméleti tudás nélkül nagyon hamar olyan tudást szerezhetnek, amellyel a közös zenélés élményét megtapasztalhatják. Több mint 10 helyen fut a Szimfónia program, amellyel már a MÜPÁ-ban is fel tudtak lépni. A foglalkoztatással kapcsolatban kiemelte a tiszabói savanyító üzemét, amelynek már saját brand-je van. A Máltai Szeretetszolgálat alapműködését kormányzati program finanszírozza. A Szeretetszolgálat program megvalósításába bevonhatja a helyi civil szervezeteket. **Moravcsik László**

utalt egy tíz évvel ezelőtti projektre, amelyben 4 különböző helyszínen, 4 civil szervezet volt összekapcsolva. Az alpműködésen kívül minden plusz befektetést közösen döntöttek el, melynek során egymástól tanultak, tapasztalatot gyűjtöttek, kontrollt adtak egymásnak. Ez a módszer valósul meg a „300-as projektben” is. Az első 30 települést 4-5-ös csoportokra osztották, ezek a kis szervezetek bizonyos időközönként üléseznek, és együtt döntenek el, hogy az adott településeken milyen beavatkozásokat valósítsanak meg. Minden településen lesz Jelenlét-pont, egy közösségi tér, ahol elérhetőek lesznek a különböző szolgáltatások is.

4. napirend: Felzárkózási programok megtekintése Tiszabőn és Tiszaburán

Kubicsek Judit a Tiszabői Általános Iskola igazgatója előadásában bemutatta a máltai program Tiszabőn már megvalósult elemeit. Elmondta, hogy a tiszabői program **Tasi Krisztina**, a tiszaburai **Bátki Márton** vezetésével zajlik. Tiszabővel kapcsolatosan elmondta, hogy a falu közvetlenül a Tisza partján fekszik, lakossága kb. 2200 fő, lakásállománya 500. Óriási probléma a lakhatás, egyre kevesebb a lakás, egyre többen élnek ugyanabban a házban. A házak nagyon rossz állapotúak és az alapvető kényelmi elemek nincsenek meg bennük. A lakosság közel 50%-a 18 év alatti. Óvoda és általános iskola működik a faluban. Tiszabő 4-5 évig az ország legszegényebb települése volt. A GfK Hungária Piackutató Intézet kutatása szerint 2012-ben a falu vásárlóereje az országos átlag 38%-a volt. További probléma még a faluban az eladósodás, nincs olyan család, amelyiknek ne lenne valamilyen tartozása vagy hitele. A faluban most már mindenki dolgozik, de vagy a közfoglalkoztatásban vagy feketén, helyben munkalehetőség szinte nincs. Legnagyobb probléma véleménye szerint az egészségügyi probléma, nincs állandó házi orvos, nincs gyermekorvos, nőgyógyász, fogorvos, sokáig nem volt gyógyszertár sem. Ha bármilyen egészségügyi problémájuk van, messzire kell menni. Az utak állapota miatt a mentő is nagyon lassan ér ki. **Kubicsek Judit** elmondta, hogy nagyon mélyről indultak, az iskola nagyon rossz állapotú volt. 2016 tavaszán nem volt világítás, előtte télen három hétig nem volt tanítás, mert nem volt fűtés. Nem voltak tisztítószerek sem. Amikor önkormányzati fenntartású volt az iskola, előfordult, hogy nem kaptak fizetést. A KLIK fenntartása alatt sem volt pénz alapvető dolgokra, nem tudták azt a helyzetet kezelni, hogy előtte 30-40 évig nem történt semmi, óriási hiányokkal küszködtek. 2016. szeptember 1-jén vette át az iskolát a Máltai Szeretetszolgálat, illetve ekkor kezdte el a komplex jelenlét programot. A tiszabői óvodát nem vette át a Szeretetszolgálat, de valószínűleg a következő nevelési évben átveszi. Felkérést kapott a Málta az egészségügyi programokra, a foglalkoztatási nehézségek megoldására, illetve a szociális intézkedésekre. Beavatkozások már a születés előtti korban is történnek. Évente kb. 70-80 gyermek születik, 2016-ban nem volt problémamentes szülés, illetve gyakorlatilag nem született egészséges kisgyerekek. A tiszabői lányok első gyermeküket 16 éves korukban hozzák világra. A párválasztás a pályaválasztás végét is jelenti. A Védőnő+ programban a védőnői szolgálat a gyerekházzal együtt működik. Előnye, hogy a védőnő helyben tudja szűrni a gyerekeket és azonnali segítséget tud nyújtani. A Málta magzatvédő vitaminokat kezdett osztani, ami minimális javulást kezdett mutatni a gyerekek életében. Egy pályázattal lehet kölcsönözni különböző eszközöket, inhalátort, légzéfigyelőt, kiságyat, babahordozót és babakádat, ami óriási segítséget jelent a szülőknek. A védőnőnek sok segítséget adnak, az ő tevékenységét különböző szolgáltatásokkal egészítik ki. Az egészségügyi szolgáltatások közül kiemelte a szemészeti felmérést, illetve szemüvegosztást. Az iskolában 2019 nyarán a teljes fűtési rendszert felújították. **Kubicsek Judit** megjegyezte, hogy a korábbi semmihez képest már több százmillió forintot költöttek az épületre. Felújították az iskola belső udvarát, műfüves pálya készült, ahol a kicsiknek a testnevelés órákat tartják. Két tanterem helyén készült egy ebédlő, a tantermek helyett 3 fűthető konténert bérelnek. Ezek az iskolai legjobb állapotú termei. A jelenlegi tantermek száma kevés, a méretük kicsi, azonban egyre több gyerek van. Ezért egy nagy pályázat keretében 2020 nyarán kezdődik 7 tanterem építése. A tanulói létszám jelenleg 305-310 fő, 97%-uk halmozottan

hátrányos helyzetű. 16 normál tagozatú osztály van és 3 eltérő tagozatú osztály, ahol enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékosokkal élő gyermekkel foglalkoznak. Az iskolában van 60 fő BTMN-es és 18 SNI-s gyermek, továbbá az iskola összes tanulója valamilyen szempontból veszélyeztetett. A legnagyobb gondot a szakemberhiány jelenti, jelenleg 8 üres álláshely van. **Kubicsek Judit** felsorolta a pályázatokat, amelyekben részt vesznek, Útravaló-MACIKA, Tanoda, Gyerekház, Végtelen lehetőség, Gyerekesély, Iskolaközpontú helyi együttműködések támogatása, Szülő-suli. Ez utóbbi a lemorzsolódással veszélyeztetett gyermekek szüleinek bevonását célozza. Az új szemlélet alkalmazkodás a gyerek igényeihez. Az első osztályban kitölték a betűtanítást, három hónapig csak készségfejlesztés, írás előkészítés történik. Az iskola színvonalas rendezvényeket szervez, melynek során a gyerekek életre nevelése is történik. **Kubicsek Judit** elmondta, hogy a tapasztalatok szerint a középiskola 9. évfolyamán szinte az összes gyerek lemorzsolódik, ezért középiskolai mentorok működnek. Minden környékbeli középiskolában van mentoruk, akik az általános iskolával és a szülőkkel is tartják a kapcsolatot. Kollégiumi csomagot adnak a gyerekeknek, ruhával, cipővel, telefonnal támogatják őket. A Tanoda szombaton a középiskolások számára van nyitva. A MNB-kal kötött együttműködés alapján 20 középiskolás kap igen magas ösztöndíjat.

Langerné Victor Katalin hangsúlyozta, hogy ez egy óriási társadalmi vállalkozás kormányzati és civil együttműködéssel.

Mikesy György a Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete képviselőjében elmondta, hogy 3 évtizedes tanári pályafutása alatt sok hasonló problémával találkozott. Elmondta, hogy Vácon van egy központ, amely pályaeorientációs, munkadiagnosztikai szolgáltatásokat kínál. Elmondta, hogy a fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló támogatások másoknak is megfelelőek. Ez is egy hátrányos helyzet, hasonlóak a problémák. A romák számára is megfelelő lehet ez a támogatás. Az előadásokban szereplő projekteket az állam támogatja, de szükség van a gazdasági szereplők érzékenyítésére. Fontos továbbá, hogy a gyerekek lássák, hogy a szülők dolgoznak.

Dr. Hatala József a Nemzeti Bünt megelőzési Tanács elnöke elmondta, hogy az NBT több programban nyújt támogatást. A segítséget a közösség építő programokban látják, amelyek automatikusan hatnak a bünt megelőzés irányába is. Az NBT több településen a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal közösen futtatja a Legyen MÁS a szenvedélyed! programot. MÁS lehet a zene, a sport, a művészet. Minden olyan programot támogatnak, ami alternatívákat kínál a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Javasolta, hogy Tiszabó – Tiszabura településeken is valósítsák meg a programot. Bemutatta a Jász-Nagykunszolnok megyei Főkapitányt és elmondta, hogy a megelőzési feladatokat is a helyi szituációkhoz mérten, lokálisan oldják meg, mindig segítséget kérnek a megyei rendőr főkapitányságoktól, akik komplex ismeretekkel rendelkeznek a térségről és az együttműködést nem hatósági szemszögből fogják megközelíteni. A pályázati kiírás november 5-én fog megjelenni. Felajánlotta a segítséget a pályázat összeállításában és előkészítésében.

Langerné Victor Katalin megerősítette, hogy ez a Tematikus Munkacsoport különleges, mert nem csak beszélget, hanem együttműködések generál. A Felzárkózó települések programmal kapcsolatban elmondta, hogy a kormányhatározatban 30 település szerepel az első körben, de a Máltai Szeretetszolgálat 33 településen működik. Vannak helyszínek, ahol a település egy része jó módon él, de van egy cigánytelepe. Ez is a következő munkacsoportülés egy témája lehet. Kérte a Munkacsoport tagjait, hogy gondolják át, hogy mely településeken tudnak segíteni. Ez a program valóban innen indult, 2016-ban, amikor Vecsei Miklóssal itt jártak és egészen elképesztő állapotokat találtak. Azt tapasztalták, hogy az ivóvíz fonálférges, patkányok ugrálnak ki a szekrényekből. Annyi helyen elmondták a tapasztalataikat, hogy végül kialakult ez az egyedülálló országos program kormányzati és civil együttműködésben. 33 olyan település van ahol ennek a diagnózis alapú munka elindult. Minden

településnek van felelőse, a Máltai Szeretetszolgálat, a Katolikus Karitás, az Ökumenikus Szeretetszolgálat, a Református Szeretetszolgálat, és a Baptista Szeretetszolgálat, valamint az Igazgyöngy Alapítvány és a Tutor Alapítvány. A kormányzat döntött és kijelölte az összeget, amit erre fordít. A Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság szerződést köt a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal. Olyan eljárásrendet dolgoztak ki, amely nem azt határozza meg, hogy milyen tevékenységre hány forintot kell költeni. A költségvetés csak kategóriákat határoz meg. Ez a kategorizálás ad lehetőséget arra, hogy a településeken az említett munkacsoportok döntsenek. Ilyenre még nem volt példa, 3 hónapos szakmai viták után a PM adott egy olyan állásfoglalást, amely szerint a magyar költségvetési törvény és az azt lebontó jogszabályok alapján nincs akadálya ilyen szerződés megkötésének. A diagnózisok alapján januárban megszületnek a helyi intézkedési tervek. A döntést a közigazgatás bürokráciájába nem kell bevinni, csak a szerződő fél kompetenciájába tartozik. Így azonnali reagálás is lehetséges. Ha sikerül bebizonyítani, hogy ez a módszer működik, átlátható és ellenőrizhető, akkor valamilyen módon az uniós programokban is átültetik. **Langerné Victor Katalin** kérte a Munkacsoport tagjait, hogy amiben tudnak, segítsenek. További hozzászólások hiányában az ülést lezárta.

Bátki Márton, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tiszaburai programvezetőjével a munkacsoportülés résztvevői Tiszabón megtekintették a mosókonyhát és közfürdőt, a Tanodát, a Biztos Kezdet Gyerekházat. A foglalkoztatás területén a tiszabói Savanyító üzemet, valamint a Tiszaburán működő asztalosműhelyt és varrodát látogatták meg.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Környei László Éva kabinetfőnök, Parlamenti Államtitkári Kabinet, IM

Jóváhagyta: Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár, BM